

MÖRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politični i
kulturni tjednik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. III. Évf.

Márkisevci, 1924. augusztus 17.

Broj 33. Szám.

Pèta oblètnica

Zaszedanya Prekmurja je bila 12. avgusta, tóje ószvetsena je bila 10. avgusta i tó z popolnim aljemányom prèkmurszki dobrovolcov, drústev i zasztópnikov isterni korporácij. Pét lét je minolo 'ze, kí je dáno vrèmen biló za nájlepso delo v haszek Prèkmurszkoga národa. Pét lét je zadosztno vrèmen, dabi se zporazmili lúdjé, 'zivócsi v Prèkmurji, ali, 'zalosztno, toga popoloszt konstataci escse nemoremo.

Po pét létnici je mednami escse izdak tiszta sztisnyenoszt, uhinsztvo, kak taki po zaszedbi. Eden drúgoga escse izdâ tak glédamo kak neprijátela, nájkésga vráznika. Tó je pa vzrok nê v máloj meri denésnyim nasim razmeram.

Pét lét je minolo, i je nase obcsnoravnanye, tóje da politične oblászti sistem nê vpelani z isztimi potrebnimi orgáni, kí bi nyê dáli léki pregléd vszê napák krivic kí sze godíjo na skodo národa. Po pétom leti sze je escse nê moglo vpelati rédnó i pontocno predpisúvanye dácse szmo z graničsnov zagrajenosztov escse izdâ nê vrèdni toga, ta bi sze nam dalé zvéze, kí bi mogócsse níkelko pomócs bilé za pobógsanye nasega vérsztvenoga sztalisa.

Vsze tó szo vzroki da léko právimo, dokecs sze tó ne zbógsa, da szmo ne oszvojení. Dokecs szmo v tom obszédnom sztáni, stéro potrdi escse i zavacsúvanye razpísa obcsinszki volítev i abszolútno ravnanye isterni gerentov, z vnógimi drúgimi neprilikami navkúper, sze ne csútimo za szvobodne. Szvoboden je národ szamo pod právno—szvobodim gibanym i csi je zadovolen.

Nescsemo ózaliti nikoga, gda tó zagotovimo, ka je Prekmurje nê od dobrovolcov i nê od Slovincov oszvojenó, nego zaszedeno po, kak doszta drúgi pokrajín, túdi v drúgi drzávaj, szklepi nájvisjega tanácsa v Parizke leta 1919. Nemrejo gúcsai od oszvojenja dobrovolci, kí szo za Prèkmurjé nê trpeli. Náimre pa tiszti nê (vsze csaszt tem postenim) kí szo prèd prèsnym rézimom odszkocsili prek Móre v bojnosztli pred záko-

nom, zavolo rópanya v Črenšovci, Beltinci itd. nazáj pa szo prisli z obszédajócsimi szoldákikak dobrovolci.

Preci sze dá dokázati tá nasa zádnya trditev 'ze szamim zádnyim ószvetkom, gdé je szamisterni dobrovolcov obnásanye nad vsze kritiko. Je viditi nyí obcsno delo, kaksga bi sze drzati mogli, v vugodnoszt za dojpólozeni cíl. Tákse drústvo pa postenyé zadobiti ali dugo obsztáti nemoremo, csi 'ze szamó preresati skodlivo kotrige nescse, ali csi skodlivo politiko v drústvo púsztí.

Bolgárszka revolucija je za Jugoszlávijo

BEOGRAD. Bivsi bolgarszki miniszter Todorov je na dogodke v bolgariji izjavo, ka szo dogódkí nê komuniszticno gibanje, nego gibanje kmetov kí szo nájkéski naszprótniki denésnye víade. Vlása száma provokére neréd, ár tak scsé vucsiti

Gda dobrovolci vsze drúge lúdi za enákoprávne szpoznajo, gda nebódo na nyé z póokom glédali (ali z stírami!), gda szí tá organizácija kakso isztinszko doszegnyenoszt v vugodnoszt národe pripise feko; gda mo mí Prekmurci vsze tiszto právnoszt, cslovecsanszko djánye z nami, zákonszko nam idócsse vugodnoszt na podlagi usztáve (alkotmány) v'zívali: té szmo szlobni.

Ednákoszt, bratinsztvo i szvobodo csákamo mí, kí sze sze je tróstamo, da priti more, csi je pravica na szvétí, 'ze na drúgo pétlètnico.

szvoje naszprótnike. Za volo toga je pa kmet dnesz za revolucijo, kí cíl je nê drúgo kak pa prédreti denésnye meje med bolgarszko i SHS; tak združiti v drzávo velke Jugoszlávije.

Verekedés a nemzetgyűlésen.

Srkics volt belügyminiszter akar beszélni, azonban még mielőtt szóhoz jutna, kinos jelenet játszódik le. A szólásra emelkedő Srkics felé ugyanis Turajlia Radicspárti képviselő oda-kialtja:

— Te kardot rántottál a horvátok ellen Ferenc Ferdinánd védelmében!

E szavakra Dodics radikális képviselő rá akar rohanni Turajliára, Zsebot (klerikális) közbe akar lépni, azonban Prikics Riszta demokrata hamarabb odaér, akit Dodics többször megüt Erre Prikics hasbaüti Dodicsot, aki elesik Valóságos box-ütközet fejlődik ki a két képviselő között. Az egyik képviselő, mintha boxzsúri tagja volna, hangosan számolni kezd: Egy, kettő, három . . . Dodics képviselő magához tér és újra rá akar rohanni

Prikicsre, amiben azonban a többi képviselők megakadályozzák és szétválasztják a verekedőket.

A zajban az elnök tíz perc szünetet rendel el. A szünet alatt is állandó lármá és feszült hangulat uralkodik az ülésteremben.

Szünet után Srkics volt belügyminiszter megkezdi beszédét. Részletesen elmondja a Kalica községben Azem Bejta rablóbandája és a csendőrség és katonaság között le folyt ütközetet. Amikor közli, hogy a harcban tizen-négy szlovén katona elesett, a radikálisok és önálló demokraták felállnak a gyász jeléül A kormánypárti képviselők ülve maradnak.

Oriási felhőszakadás 15 halottal.

LJUBLJANA. Pénteken este 9 óra tájban Polhov Gradecben (Slovenia) hirtelen sötétség támadt, az égboltozatot komor felhők borították be. Az egész pillanat művésztámadt nagy vihar. Felhőszakadással mely csakhamar elöntötte az egész tájat, közben tör-zuz mindent, az ár magával visz embert, állatot, ami útjába akad. A borzalmas katasztrófának 15 halottja van. A király a helyszínén megjelent.

Széljegyzetek a hétről.

Koncert a Dobraiban.

Mult szombaton folyt le a »Dobrovoljácok« által Prekmurjének a magyar fájárom aluli felszabadulása ötödik évfordulójának emlékére rendezett ünnepély. Különböző testületekkel együtt vagy négyszáz ember vett részt az ünnepélyen. A temetőben koszorút helyeztek az elesettek síjára, mely után simfonikus koncert volt a Dobraiban, mely elég látogatott volt, tekintettel arra, hogy ilyenben M. Sobota

közönségének ritkán van alkalmá. Ezen a koncerten két érdekes dolgot lehetett megállapítani. Az egyik, melyet előbb lehetett megállapítani az, hogy tetemes többségből álló szlovén vendégek a zenekar »Holchachacker marsch« élénk zenejére tüzes ének és táncra kezdtek. Akár a Prekmurecnek a csárdás hangjai, épügy, rájuk vallott a »Holchacker«. S mégis »csárdáskor« ők beszélnek a másik, hogy a rendezők salakja megbántotta azokat a vendégeket, kik emelni segítették az ünnepély sikerét. Ez is rájuk volt.

A korongi tűz.

A mult hét péntekjén d. u. 3. órakor Korongon Batthyány gróf tulajdonát képező munkásházban tűz ütött ki, mely csakhamar átragadt a szomszéd épületekre úgy, hogy óriásivá fejlődött. M. Sobotába külön futár kürtös jött jelezni s mégis mi történt. Három erkölcsi lehetetlenség. 1.) A M. Sobotai tűzoltóság egyik tagjának mikor jelentik a tüzet, azt mondja most nem ér rá oltani, neki dolga van; 2.) a M. Sobotai tűzoltóság csak tíz perccel előbb érkezett a tűz színhelyére, mint az Orehovci, Csresnyovcei és G. Radgonai, Krogtól 2 1/2—3 óra járányiról, mert — állítólag — M. Sobotában nem volt egy ló sem odahaza (!), a mi nem kifogás mert van elég teherautó és vinni köteles; 3.) a Krogi községbíró feleuton volt lovaival M. Sobotára felé s azt híven nem az ő háza ég, köteles volt be vinni kavicsot, de mint bíró nem érezte kötelességének, hogy ő neki tűz esetén otthon a helye. Embertelenségeért meglakolt, két üszűje, összes gazdasági épülete és felszerelése a tűz áldozata lett. Különböben pedig nem régi állításunk, hogy a mai tűzoltóság mulatságok rendezésére válllik be leginkább, teljesen beigazolást nyert a Krogi tűznál. Az ily alkalomhoz kellő gyakorlat nagyon is hiányzik.

Na andress finansne uprave.

Pred krátkim je búo pred poglavársztvo pozváni eden trgóvec z vinom zavolo presztópka. Csirávno je búo strofani, sze je zagovárjao sztem, da szo nyemi »financi pravli« ka léko dáva víno kak scsé. Nemremo potrditi, ali verjemo zagóvori, ár jesztejo financi kí sze ne drzijo predpiszane nyim diszipline. Preminócsó nedelo je rávno k-tomi trgóvci prisao z szvojov drzínov (zena i szin) na júzino eden financ, kí bi mogócsse med szvojim uradovanyom sztrogo posztópati, ali tak de nemogócs, ár je obvézani. Ali szlávna uprava zná za takse dela? I csi zná, kak de posztóoala próti nyemi?

A murska-sobotai önk. tűzoltó egyeslet 40 éves jubileumához.

VII.

Előzetes ülésezések és a tényleges helyzet megállapítása után — mely a legszomorubb képet nyújtotta, — az 1919 jun. 28.-ik közgyűlésen 30 pártoló és működő tag az egyeslet újraköltéséhez fogott és azt nyomdán is teljes eréllyel ujrászervezte. A hősi halott és eltűnt bajtársak iránti kegyeletének lerovása után az egyeslet 41 pártoló és 40 működő taggal újra megalakult a régi folytatásképen a következő tisztikarral: elnök dr. Sömen Lajos örökös tiszteltbeli főparancsnok, főparancsnok Ruzsa Ferenc, helyettes főparancsnok Cvetko Lajos, alparancsnokok Antauer József és Dittrich Gusztáv, mászóosztályparancsnok Schöck Samu, oltóosztályparancsnok Fliszár József, mentőosztályparancsnok Rituper Alajos, jegyző és segédtsízt Novák Alajos, pénztárnok Malacsics József, orvosok dr. Skrilc Mihály és dr. Geiger Vilmos, szertárok Horváth János bajtársak.

A választmány tagjai lettek: Csenár János, Lainscsek Ferenc, Norcsics Ferenc, Stevancsek András, Szecsó József, Vratarics Iván, dr. Cifrák János, Horváth Pál és Nemec János.

Minden anyagi forrás hiányával kellett az elnökségnek a munkához látni, hogy a régi romokon valóban erős egyeslet alakulhasson át a régiből. Még az egyeslet irratára is teljesen eltűnt lelkiismeretlen emberek kezén, mi által szintén nagy károsodás érte az egyesletet. A szó szoros értelmében egy alapító munkát kellett kezdeni úgy, a hogyan azt elődeink kezdték meg az 1880-as évek elején, csak hogy most sokkal nagyobb, sokkal hidegebb nehézségek közepette.

De mindenki munkához látott, átértette mindenki a szükségességet és így történhetett csak, hogy napról-napra mindinkább lett látható az eredmény: a valójában a község és városi lakosság szolgálatában és

Schicht

SCHICHTOVO-milo z znamko „JELEN“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

hivatása magaslatán álló tűzoltó egyeslet újjáéledése. Tetemes áldozatokkal járt ehhez maga a város, de nem csekély fokban a magánosok is. És az alkotó munka mégis nehezen ment előre. Tulfutott szenvedélyek uralkodtak, a teljes bizonytalanságban éretlen egyéni ambíciók csapkodtak magasra, anyag sem volt, a pénznek pedig semmi vásárló ereje és a mellett a nagy szegénység is ütött közötünk tanyát. Sok-sok leirhatlan félreértés és váratlan események, történelmi momentumok az intenzív egyesleti életet késlettették.

Mikor már a régi alapokon való újjáéledés aztán lehetővé vált, 1919 augusztus 12.-én az SHS királyság fennhatósága alá kerültünk az ezen napon történt megszállás folytán, a mi aztán bizonyos ideig tartó teljes bizonytalanságot vont maga után úgy, hogy az egyeslet nem tudta, mihez és hogyan fogjon hozzá. Az új államalakulatban is azonban a város és vezetősége részéről sok-sok jóakarattal találkozván, az egyeslet lét és élet kialakulása hamarosan mehetett előre. Erre a szükségesség és kényszerűség is hajtott bennünket, mert a nagy lakásnyomor mellett kettőzött sőt megsokszorozott érdekekkel kellett a gyakran fellépő tüzek ellen menteni embertársaink ugyanis csekély vagyonát és hajlékait.

A felszerelés kiegészítése közel 4 évig tartott és e körül mindenki kivette a maga szép részét. Az 1923 évi február 17.-i közgyűlés már szép eredményekről számolt be. A fecskendők rendbe hozattak, a tömlők, csövek, mindenemű első szükségleti felszerelés beszerezve van, áll az új

szertorony, rendbehozva teljesen a szerház, a működő csapat ellátva új ruházattal, — a gyakorlati és szakképzés serényen folyik előre előbb Cvetko Lajos, majd lemondásával Ruzsa Ferenc és Dittrich Gusztáv parancsnokok vezetése és dr. Sömen Lajos elnök személyes ellenőrzése mellett.

A felszerelatlenség és gyakorlati kiképzés időszaki hiány miatt történt, hogy az egyeslet 40 éves fennállásának jubileumát már nem ülhette meg 1922-ben, bár ekkor volt 40 éves határkövénél. De ez év az építés munkája volt, akkor restaurálta a város a szerházat, akkor épült Osterer Károly és Szárány uradalom állami kormányzatának segélyével és közadakozásból a gyakorlatozás céljaira szolgáló szép szertorony is.

Az 1919-ik évtől az 1923-ig évig csekély volt a személyi változás, mert az egyeslet Pus Gusztáv állami biztos felügyelete alatt állott. Az 1920. évben a parancsnokságról Ruzsa Ferenc lemondott, helyébe a város házában 1921. évi január 2.-án megtartott közgyűlés Cvetko Lajost választotta meg és az egyeslet 1923 február 17-ig az ő parancsnoksága alatt is állott. Kritikus volt a helyzet nagyon 1922-ben különben is sokáig, mert a város vezetősége nem akarta beletámasztani, hogy szerek nélkül a tűzoltó egyeslet nem működhetik, mindent közadakozásból akart előteremteni, ez pedig lehetetlenné vált és illetve annak mutatkozott és majdnem az egyeslet teljes feloszlásához vezetett, mert a vezetőséget már senki sem akarta vállalni, a felelősséget senki viselni. Végre az 1922 július 8-i közgyűlés

nyújtott némi garantiát a jövő érdekében, mikor az akkori állambiztos Pus Gusztáv a lehető teljes községi segélyt valójában folyósította és azt a jövőre is megígérte. Mindez csak tisztán a szerház felszerelésére volt szükséges, mert a ruházatot és személyi szükségletet az önkéntes csapat a magáéból fedezte, részben pedig erre lőn fordítva a tagdíj és a mulatságok jövedelme.

Az 1923 évi február 17-ig közgyűlése megválasztott és ma is fungáló tisztikar a következő: elnök dr. Sömen Lajos, parancsnok Ruzsa Ferenc, Dittrich Gusztáv, titkar Gombossy István, szertáros Rituper Alajos, pénztáros Neszményi Dénes, alparancsnokok Vorell József, Jarnevics Péter, választmányi tagok: Stefanec András, Antauer József, Schöck Samu, Cvetko Lajos, Fliszár József, Horváth János, Gregora János, Baradics István, Csenár János, Lainscsek Ferenc, Nemec János, Vratarics Iván, Malacsics József, Norcsics Ferenc.

Az egyeslet működő tagjainak a számú 41, a pártoló, rendes és alapító tagok száma pedig folyton emelkedik. Az egyeslet mai szolgálója Norcsics Ferenc.

Szép adománnyal járult az egyeslet felszereléséhez Benkó József gyáros, a muraszombati ipartestület, Hartner Géza és sokan mások.

(Folytatás)

Velika nogometna tekma na športnem igrališču v nedelju ob 17. uri.

Izjava M. Arcibaševa.

(v procesu Konradi)

VI.

Samo breznadni idijoti ali pa nepoboljšljivi hinavci lahko govorijo, da je bila ta nova politika razglašena kot predhodna etapa k socializmu ali kot sredstvo za rešitev Rusije.

Ne, nikakor! Njeno rojstvo je povzročil grom kronštatski topov in v njem zibelji so donele sicer odkritosrčne, vendar nesramne besede Lenina:

„Če mi takoj sedaj, še današjo noč in sicer telegrafčno ne javimo spremembo kurza, smo zgubljeni.“

Kakor vidite, se tukaj ni niti za skrbeno za blagor zemlje, za rešitev propadajočega ljudstva. Edino le strah za svojo kožo in moč je doktrinal boljševiskemu voditelju in njegovim tovarišem popolno spremembo od brezumnega vojaškega komunizma k hitrejši vstanovitvi buržuazne vlade.

In tudi sedaj se je boljševikom posrečilo z silo in hinavščino vdušiti. Vstajo. Posrečilo se jim je, obdržati oblast. Na kako dolgo?

Lenin je pozabil, da so se njegove zmote in neumnosti nadaljevale pet let, da so jih plačali milijoni nedolžnih ljudi z svojim življenjem.

Če bi bili voditelji komunistične stranke resnično iskreni fanatiki v svoji ideji, moglo bi se dogoditi eno izmed dveh: ali bi nadaljevali z slepo trdoglavnostjo iznevernikov svojo pot v propast, ali pa bi v stranu odskočili od brezna svojih zmot in neumnosti ter bi se odpovedali vladanju.

Resnično idejni voditelj bi na Leninovem mestu sam ga sebe pokončal in bi z svojo krvjo odkupil svoje pogreške.

Toda, kjer kraljuje hinavščina, častiljubje in pohlepnost po vladanju, tam je takšen tragično pošten konec nemogoč.

Tudi boljševiki so si izbrali drugo pot. V boju za vladu so oni svetu pokazali primer takšne nesamnosti in predrznosti, kakor je ne pozna zgodovina.

Tukaj v Evropi jim je potrebna podpora proletarjatu, kateri na svoji koži ni izkusil vseh dobrot komunizma in ta verjame, da boljševiki nastopajo kot junaška predhodnica svetovne socialne revolucije. Med tem jim pa v Rusiji nadaljevanje komunističnih poskusov grozi z uničenjem. Tudi boljševiki so si smelo nadeli masko dvočelnega Janusa. Javno smejoč se nad celim svetom, kateri verjame v breznačno neumnost so objavili, da med boljševiško rusko

vlado in mednarodno organizacijo revolucionarne propagande in ničesar skupnega. Nikakor njih ne moti dejstvo, da so kljub temu člani sovjeta narodnih komisarjev obenem tudi voditelji „Komiterna“. Z-levo roko mečejo neprenehoma svoje zažigajoče bombe v države celega sveta, z desno pa vstanavljajo v Rusiji vladavino.

Sedaj paščljivo in nizko priklanja se, sedaj zopet okolo vdigaje celo svojo postavu, z dvoreznim jezikom zatrujejo evropskim vladam svojo lojalnost, proletarjatu pa svojo revolucionarnost.

Radi vzdržanja svoje oblasti, jim je potreben denar. In glej, odkritosrčni teroristi se spreminjajo v mirne trgovce, apostoli komunizma v direktorje bank in zadrug, propagandisti svetovne revolucije v trgovske agente.

Jaz mislim, da se jim ravno radi tega ne posreči vstanovito Rusije, ker njihov preobrat ni nastal iz želje, resiti propadajoči ruski narod, temveč se je pokazal samo kot novo sredstvo borbe za vladu.

Ker celo njihovo delovanje obstoji samo v obdržanju oblasti, radi tega morajo ostati sami na čelu vlade, ničesar ne puščajoč iz svojih rok zavzemajoč po svojih vernih agentih vsa vplivna mesta in ne dovoljujejoč,

da bi mogli drugi ljudje pokazati kakoršnokoli inicijativo.

Takšni ljudje, se seveda, ne morejo spremeniti v razumne stvarnike, ki so z priznanimi zmotami in neumnostmi dovedli državo do popolnega razpade. Neumneži zamorejo edino nove pogreške in neumnosti storiti.

Ne glede na navidezno oživljenje Rusije, jaz zatrujem, da je njeno gospodarsko prerobenje samo fikcija. Padanje plodovitosti se nadaljuje. Tovarne in podjetja se zapirajo. Nezaposlenost strahovito raste. Poljedelstvo se manjša. Državno bogastvo se z neverjetno hitrostjo črpi. Navidezna, okrasujoča stvaranja, s katerimi boljševiki doše tujce za nos vlečejo, nastanejo iz neizmernih davkov, ki izsesajo iz ljudstva vse življenjske moči.

Končno je dala nesmiselna nova ekonomska politika podjetnim spekulantom — v glavnem so to bili samo narodni komisarji — priložnosti, pridobiti si ogromna bogastva. In radi tega ni nigrdar zija med siromaki in bogataši takšen prepad, kot sedaj v Rusiji. V času, ko se spekulanti in komisarji — poneverjevalci vtapljajo v razkošju, več ostali ruski narod nadaljuje svojo eksistenco z beračenjem in stradanjem. Rusija kre k popolnemu ekonomskemu zlomu.

GLÁSZI—HIREK

— Vsi dr'z. namescenci vpokojenci sje pozivajo da sje oglednejo pri zemljiskoj knjigi M. Soboti vzorce stofov, ki sje dajo po fál ceni za dr'z. namescence i vpokojence.

— Ogen. Preminócsi tjejen je o veliki ogen v Krógi. Zacsélo e goreti na marofi, odkec je v trátkom prek vdaro na szoszedne híze i versztv. hrambe. Skode e okóli 700.000 Dinárov. Od szesz krájov je prislo 17 spricsanc, med sterimi szo hvále predni ogengaszilci z Orehovec, Črešnyovec i z Gornje Radgone, ki szo számo desztét minut prisli teszné ka z M. Sobote, i sészt vór keszné odisli od tisztec.

— Püconci. Preminócsi tjejen sje je obeszo inas pri Bükvics Franc tr'zci, Bükvics Lajos i Lemerja, ár je ne mogo prenosziti szramoto, ki je nasztála zavolo pêneze stere je najso pri nyem goszpodar. Vzéli szo ga pri tájti na pamet i ga doj vrezali po sterom je pa szkocso v sztúdenec i sje szkocsaó. — Za nyim je sla v szmrť tñdi nyega kuba, ki sje je obészila preminócsó nedelo, szlúzkinya pri krcsmári Kúhar.

— Zdravniki glasz. Dr. Muster József bivsi okrózni zdravnik in zobozdravnik v Križevci sje je priszelo v Mursko Sobotu i ordinira vszaki den od 12. aug. 1924. v hízi g. Jerič-a blúzi Péterkove krcsme. Modni Salon I. štok.)

Zapotrěbno dr'zimo 'ze zdá gori pozvati postúvani cstítelov trszcov i mestrov pažko na 1925-to leto mñova vódáni „Evang. kalendari“, steri za krátke csasz pod stámp príde, da gledécsi na szvoji trstv podigávanye i rasúrjávanye, té prilike neza-

múdiyo i v-nyem sje z-naznanyúvanyem z-poznati dájó. Szam próti szvojoj dobrobodócsnoszti pregresi, ki etakso ponújjáócsopríliko zamúdi. Reklám je vszígár na haszek trszci i mestri. Evang. kalendari je nájbole razsúrjeni i prijétnési stamp v-Prékmurji. Po nyem sje nájbole razsúri kaksestécs naznanyúvanye med vesznicskimi sztancsarmi, naimre zatoga volo, ka sje naprisesztno leto vu 5000 esemplári naméni vódati. Proszimo záto tak vesznicske, kak szobotske trszte i mestre, da nasz z-szvojom naznanyúvanyem pocsesztijo i podpérajó, témbóle, ár né szebicsni, nego obczinszki dobrotivni cil szlúzimo. Naznanyúvanya cěna de od prvése dosztábole ponizana, ár trstva bó'znej idéjé. Cstítelje pa dobijo pá v-tom kalendariji szrdce obeszeljávájócsa lépa návucsna cstenyá. Z-postúvanyem Reditelsztvo.

— Murska Sobot — meščanska šola Ministerstvo prosvete je s švojom odlokom od 2. julija 1924 odločilo, da je štírazredna mešč. šola v zadevah uradniškega ranga enakoveljavna dovršeni štírazredni srednji šoli. Šolsko leto 1924/25 se prične na tukajšni mešč. šoli 1. septembra z vpisovanjem učencev, 2. sept. ob 1/2 8 zjutraj je skupna služba bó'žia, 3. sept. ob 8 uri se prične reden pouk. Ponavljalni in sprejemni izpiti za III. in IV. razred se pričnejo 28. aug. ob 8 uri zjutraj. Kdor zamudi rok nima več pravice do ponavljalnega izpita.

— Olcsó szövet áll tisztviselőknék. Nagyobb mennyiségű szövet minta érkezett a M. Sobotai járásbíróshoz, mely minta után az állami tisztviselők és nyugdíjasok egészen jutányos áron kaphatnak finom szövetet. A minták a telekkönyvi hivatalnál megtekinthetők.

— Ketten a halalba. Pucincon a mult pénteken felakasztotta magát Bükvics Ferenc inasa Bükvics Lajos 17 éves lemerjei

fiu, mert gazdája észrevette 595 Din lopott pénzét. Idejében észrevették s levágták de később a kutba ugrott, hol halálát lelte. Másnap felakasztotta magát hű szerelmese, a szomszédos Kúhar korcsmáros cselédjánya.

— Óriási tűz pusztított mult pénteken Krogon. A hat bérlőtől

lakott Batthyány major teljesen leégett, a bérlők összes holmival, egyiknek 4 disznaja is. Bejek bírónak gazd. épületei felszerelése és két üszője. Gombócna ház, gazd. épületei és felszerelése. Kovacsics és Mencigarnak gazd. felszer. és épületei. Az összes kár mintegy 700.000 Din.

VABILO.

Vabimo Vaše blagorodje k ustanovnem občnem zboru športnega kluba »MURA« v Murski Soboti, ki se vrši v soboto dne 16. aug. 1924 ob 8 uri zvečer v mali dvorani hotela Dobray.

DNEVNI RED:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Volitev predsednika.
3. Volitev ostalega odbora.
4. Volitev načelnikov odsekov (nogometnega, roketnega (hasena), kolesarskega in lahko-atletkega).
5. Sklepanje o pristopnini, članarini in podpornini.
6. Slučajnosti.

Murska Sobot, dne 9. avgusta 1924.

Pripravljalni odbor.

— Tanulók ingyenes utazása. A közoktatásügyi miniszter a közlekedésügyi miniszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy elemi iskolai tanulók a tanévben lakóhelyüktől az iskoláig a vasuton ingyen utazhatnak. Ecélből az illető állomásparancsnokságnál a szükséges lépéseket a kellő időben meg kell tenni.

— Harangszentelés. Augusztus hó 17-én Sal községben nagy ünnepély lesz, amennyiben ezen a napon szentelik fel a beszerzett új harangokat. A felszentelés a következő időrendben fog történni: délelőtt 10—12 óráig a hegyen, délután 2—4 óráig pedig a faluban. Az ünnepély után népmulatság lesz.

rint egy személlyel fogják betölteni és ezzel a kormány visszaállítja a szlovének követeléséhez képest Szlovénia egységét addig is, míg az alkotmány erre a vonatkozó módosításával ezt a kérdést végleg nem rendezik.

— Meggyilkolta az orvosát egy elmebeteg. Párisból jelentik: Duncsn D. Despard híres amerikai orvost, philadelphiaiában egy páciense több revolverlövessel megölte. A gyilkos 35 éves elmébajos férfi, akit Despard több ízben sikertelenül operált meg. A meggyilkolt orvos nagybátyja Davisnak az emerkai Egyesült Államok legkomolyabban emlegetett elnökjelöltjének.

Tr'ztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

NOVISAD: aug. 14.

100 kg.	Psenica—Buza	Din.	—375
„	„ Zito—Rozs	„	—300
„	„ Ovesz—Zab	„	—300
„	„ Kukorica	„	—280
„	„ Proszó—Köles	„	—
„	„ Hajdina	„	—
„	„ Szenő—Széna	„	50—100
„	„ Graj—Bab csres.	„	—
„	„ zmésan—vegyes bab	„	—
„	„ Krumpli	„	—175
„	„ Len. sz.—Lenmag	„	—
„	„ Det. sz.—Lóherm.	„	—

BENKO: aug. 14.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikóv.	Bika	13	14
Telice	Öszö	12	13
Krave	Tehén	6	7
Teoci	Borju	16	19
Szvinýé—Sertés		24	26
Mázt l-a—Zsirl-a.		28	35
Zmócsaj—Vaj		35	—
Spé—Szalona		—	—
Belice—Tojás 1 drb.		150	—

Pênezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	82
100 Kor. Budapest	= „	0.12
100 Kor. Becs	= „	0.1185
100 Kor. Praga	= „	2.50
1 lira	= „	3.63
Zürichben 100 Din	=	6.45 sfrk.

In če do tega tudi ne bi prišlo, bi se boljševikom posrečilo z vredno prodajo svoje domovine in z pomočjo evropskih kapitalistov, katerim denar niti takrat ne smrdi, ko je celo z človeško krvjo oblit, ostanejo gospodarstvo Rusije, ostanejo kljub temu njihovi zločini nedopušteni.

Velika sramota za današnje čase, sramota za kulturno Evropo, da je vsled politično ekonomskih ozirov popolnoma izključeno razumevanje vsakšne morale!

Da, kulturna Evropa lahko prizna boljševiško vlado, lahko stopi z njimi v dogovore, lahko prejema denar in koncesije iz njihovih okrvavljenih rok.

Mi rurski ljudje se kljub temu, ne glede na prestane grozote in ponižanja, ne izgubiš človeških čutov in narodne časti, nigdar ne pomirimo z vlado onih ljudi, ki so od nog do glave pokriti z krvjo in solzami ljudstva.

Mi vemo, da ruski narod slej kot prej sovraži to upravo in da je njegov končni cilj, jedino njegovo hrepenenje — popolno pregonje boljševiške vlade in maščevanje rabljen.

Mi verjamemo, da ura tega maščevanja ni daleč.

Dokler so še oni na vladi, dokler je prostost v okovih, dokler je glasz narodne volje zadušén, dokler je teror pripravljen in dokler tam v nesrečni Rusiji ni dovolj moči za odkriti boj z tirani, moramo mi, ruski emigranti posvetiti vse duševne in telesne moči, da pomagamo svojemu narodu.

Ker Evropa pregovarja z našimi rablji, ker evropske vlade sijajno sprejemajo predstavnike naših tiranov, ker z našimi razbojniki zamorejo stopati v gospodarske stike, kupujoč od njih kri in pot nesrečnega naroda, to dejstvo boljno rani naša srca in nam prinaša zgoče in nepozabne žalitve.

Iznani iz rodne zemlje, potepajoči se po tujih državah, vbogi in brez zavetja, izgubivši vse, kat smo sploh mogli izgubiti, mi moramo ohraniti svoj poslednji dragulj — sveto sovraštvo do rabeljnov naše domovine.

Naj jim odpusti in jih prizna cel svet, mi jih ne priznamo, mi jim ne odpustimo.

In če se roka kogarkoli izmed nas dvigne na nekega iz onih hinavcev, hudodelcev, razbojnikov in morilcev, sodišče po človeški vesti naj ga ne obsodi.

M. ARCIBAŠEV.

Z-hája vszako nedelo. — Naprêplacilo za: 1 leto 47, pò 24 ftrao 12 Din. Zvân SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din lètao. Cèna anonc za 1 cm: med textom i izjave i poszlano 1:50 Din reklame 1 — mali ogaszi 0:70 Din i dâvek. Pri vecskrat popuszt.

Rôkopiszi, kîsze ne szhrânijo i ne vrnêjo sze posilajo: Reditelsztvo i oprâvnistvo Mòrszka Krajina M. A. R. K. I. S. E. V. C. I. br. 20. — Postni csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal M. A. R. K. I. S. E. V. C. I. br. 20. posta MURSKA SOBOTA. — Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára: 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Dinár. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár 1 cm-ként: szövegközt és nyíltér 1:50, rendes 1:—, apróhirdetés 0:70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

Gazdálkodás

A tej.

Irtia Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobota.

VI.

A gondozás, takarmányozás igen befolyásolja a tej mennyiségét és minőségét. Minél jobban etetjük, gondozzuk a jól tejelőket, annál több és jobb tejet adnak. Nem úgy a rossz tejelők. A takarmányzsír etetése nem fokozza a tejszír mennyiségét, ellenben nagy mennyiségben feleltetett nitrátok, sulfátok, az elegendő mennyiségű jó ivóvíz növeli a zsírt, a fehérjét és a tej mennyiségét. Teheneket itattak hónapokon át lápkutvizzel, amely kemény és sok vasat tartalmazó volt, amint új vizvezetékéből jóízű forrásvizet kaptak, fejőként és naponként 1/2 literrel több tejet adtak. (Azt hiszem, hogy ez csak eleinte volt ilyen feltűnő, később néhány decivel visszamentek.) Egyes vizsgálatok szerint egyes takarmányok specifikusan ingerlik a szervezetet a tej mennyiségére és zsírtartalmára, mások azt állítják csak a zsírtartalmat növelik.

Gazdák figyelem! A tejelésre előnyösen hat a tiszta friss víz, a jó legelőről, rétről származó zöld takarmány, a lóhere, a jól szárított finom széna, gabonakorpa és gabonadarák, a lenmagliszt, a szárított sörteköly, a nyers melassze (de csak 2 1/2 kg. 1000 kg. élősulyra számítva) kevés moslék.

A cukorrépa rontja a tej emésztetőségét. Kellemetlen szagot és ízt ad a tejnek a répalevél, a pócegödrök közelében levő kutak bűzös vize, a bűzös kigőzölgésű helyre épített istálló, a savanyított répaszelet, a karórépa. Bükköny etetésre a tej elapad. A tágas, egészséges helyre épített világos, jól almozott és tisztán tartott istálló, a legelőre járás, a tejelők bőrének tisztogatása fokozza a zsírtartalmat sőt a tej mennyiséget is. Istálló építéskor hivatok engemet a helyszínére.

A tejelési időszak (laktáció) az az időmennyiség, amelynek folyamán a tehén tejet ad, Körülbelül 300 napra tehető. Ha a tehén újból nem fogamzott, akkor a tejelés tovább tart. A legtöbb tehén ellés után közvetlen adja a legtöbb tejet; két hónap múlva egyeseknél lassan, másoknál ugrásszerűen fogy. A tej mennyiség csökkenésével fokozatosan emelkedik a zsír mennyisége. A takarmány és a tartás nincs nagy befolyással a zsírtartalom rövid időig tartó ingadozására, inkább a petefészkek működése!! sem a tejelési időszak megrövidítéséről avagy megnyújtására.

A tejelési időnek és a fejés módjának igen nagy befolyása van a tej mennyiségére és minőségére. Minél rövidebb időközökben fejünk, annál több a zsír és a szárazanyag

mennyisége, de a tej valamivel kevesebb. Éjszaka nem fejünk és ezért reggel több a tej, de zsírban szegény; este kevesebb, de zsírdusabb. A háromszori fejés vagy éppen a négyszeri 10—15%-kal több tejet hoz, mint a kétszeri fejés és zsírosabb a tej. A fejés elején kevesebb a zsír, mint a végén. Így a fejés kezdetén a 0.5—2%-os zsír a fejés közepén 2.6—5.2%-ig, a fejés végén 3.6—10%-ig emelkedhetik. Vannak kik azt hiszik, hogy az egyoldali tögynegyedek fejése hasznosabb, mások a keresztben fejést tartják jobbnak. Nem helytálló egyik nézet sem; ügyes és jó fejő minden cseppet kifej; ez a fődolog. Tej ne maradjon vissza! A fejés sem gyors, kapkodó sem nagyon elnyújtott ne legyen. Jobb (mint az evésnél-ivásnál) a lassabb nyugodtabb fejés. Minden állat szerkezeti működéséhez idő kell! Az első tögynegyedek kevesebb tejet adnak mint a hátsók.

(Folyt. köv.)

Előfizetések és hirdetések „Mórszka Krajina” felvételnek Erdőssy Barnabás papir és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.

KA NE VEŠ PITAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS”

Knez Mihailova ulica 35. Telefon 6-25.

BE OGRAD

— (Pasaž Akademije Nauka.) —

Radenci-féle

savanyuvizet ezentul 2 dinárért adom a t. fogyasztó közönségnek SCHÖNTAG ADOLF M. Sobota Slavenska ul. (Fliszár-féle vendéglő).

Figyelj és olvasd!

Megérkeztek a legújabb Őszi és Téli kalapmodelok, kalap ujdonságok!

A. KIRÁLY

kalap és divatru üzletében M. Sobota. Megtekinthetők, minden vétel kényszer nélkül: — Ugyanott nagy választék: Harisnyák, férfi-szoknik, bluzok, kötények, illatszer piperecikkek és mindennemű rövidáru legolcsóbb beszerzési forrása.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Fizess elő a MÓRSZKA KRAJINA-ra

CVETICS JÁNOS

rőfős és rövidáru kereskedő

M. SOBOTA Cerkvena ul.

üzletében a legfinomabb szövets a legolcsóbb vászon kapható. Férfi, női és gyermek fehérneműek mérték utáni készítését elvállalja. Kész férfi ingek (házilag készítve) 30 D.-től kezdve raktáron. Finom és olcsó áru, pontos kiszolgálás, modern munka.

SALONIT

je nájbögsa pokrivátja pala. Bögsa je lak kaksastécs druga pokrivátja náprava ár je lehka, nezgoriva i trpliva, záto tüdi nájfalésa »SALONIT« je po nigdasnyem Hatschekovom ETERNIT sistemi narejeni. Delajo ga v SOLINI pri Spliti. — Prékurmurszko szkladisce je pri:

ČEH & GÁSPÁR tr'zovini v MURSKA SOBOTA.

Vsze potrébno sze zvê tüdi tam.

V znánye p. n. krčsmárom!

szir in fini szalàmi sze dobi najfalè

pri: HEIMER SAMUEL trg. v MURSKI SOBOTA Alexandrova ceszta.

V lastnem interesu

pazite, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi: FRANCKOV: kavni pridatek« v zabojčkah in ne kako ponaredbo. —

Na novi, rjavo-modro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Franck« in »kavni mlinček«. —

»Pravi: FRANCK: z mlinčkom« zboljšuje in pocenjuje vsako kavo!

Dr. Muster Jožef

zdravnik i zobozdravnik

ordinira vsak dan v Murski Soboti v hiši gosp. JERIČA (blizu Peterkove gostilne) 3-2

Halló prijatel! Csi sze ti

vóra pokvari, neszi jo k vörari; csi pa ti kracsák trbè, küpi ga pri klobicsári pri SZUKICS JURI v MUR. SOBOTA (prék od 'zidovszke cerkvi).

gdé hodes rédnó obszlüzèni i dobis dobro blágo pò fál cèni. V szkladiscei kracsáki (klobúki) nájnovése BECS-ke i GRAZ-ke móde. Popravila kracsákov dobro i fál. Probajte, sze zagvüsate!

Halló Lövci!

Szamo tisztj süs je gvüsen, steri sze

z pri: HEKLITS STEVAN

tr'ze i

v MURSKI SOBOTA

küplenoga patróna dá doj. Vu toj tr'zovini sze dobijo vsze za lövce potrébna dugoványa, kakti: prvovrstni prázni i nabíti patróni, spri, dimni i brezdimni práh, kapszlni itd. itd. po náj nisisoj cèni. Szamo tü küpleni patróni szo gvüsní i pocèni.

Probajte i sze zagvüsate!

Tanulónak

felvétetik egy jobb házból való fiu a Prekm. Tiskarnában.